

Inför skolstarten: Kompisar och kompisars syskon vanligaste langarna

Tiden kring skolstart är ofta stökig, då många ungdomar samlas för att umgås, festa eller för nollning i samband med att nya elever börjar gymnasiet. Ofta är alkohol inblandat, vilket ökar risken för våld, kränkningar och olyckor. Det är vanligast att ungdomarna får tag på alkoholen genom kompisar och kompisars syskon.

– Som tonårsförälder kan man lätt känna sig maktlös när det handlar om ungdomars drickande. Men det påverkar mer än man tror att som vuxen sätta tydliga gränser när det gäller alkohol, både gentemot tonåringarna själva och deras äldre syskon och kompisar, säger Sven Andréasson, läkare och alkoholexpert på Statens folkhälsoinstitut.

En undersökning från Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN, visar att det vanligaste sättet för ungdomar att få tag på alkohol är genom kompisar och deras syskon. Fyra av tio niondeklassare och två tredjedelar av eleverna i gymnasiets andra år får tag på alkohol genom syskon, kompisar och kompisars syskon.

Tonåringarnas föräldrar verkar vara medvetna om kompisarnas och deras syskons roll när det gäller langning. Enligt en ny Sifundersökning genomförd bland föräldrar till femtonåringar tror mer än var tredje förälder, 35 procent, att det är vanligt att kompisar och kompisars syskon förser deras tonåringar med alkohol.

– När man talar med unga om langning kan man ta upp att både den som langar och tonåringen man langar till kan råka illa ut. Berusade ungdomar löper större risk att utsättas för våld, kränkningar och olyckor. Straffet för langning är böter eller fängelse i upp till fyra år, säger Anne-Lie Magnusson, utredare på Statens folkhälsoinstitut.

Fakta: Lagens gränser

Det är olagligt att sälja, köpa ut eller ge bort starköl, vin och sprit till personer under 20 år. Folköl får inte säljas till ungdomar under 18 år. På restaurang måste man ha fyllt 18 år för att få köpa alkohol.

Straffet för langning är böter eller fängelse i upp till två år, vid grova brott upp till fyra år.

Tre tips för tonårsföräldrar inför skolstart

Sätt gränser. Var tydlig gentemot din tonåring med att det inte är okej att minderåriga dricker alkohol. Barn till föräldrar som inte accepterar drickande före 18 års ålder dricker mindre, gör senare alkoholdebut och får mindre problem kopplade till alkohol.

Prata med äldre syskon. Ett tydligt förhållningssätt kring alkohol hjälper äldre syskon att säga nej om de skulle bli ombedda att köpa ut. Visa att du förväntar dig att han eller hon är vuxen nog att ta ansvar.

Stå för din åsikt inför andra vuxna. Tala på samma sätt med andra unga vuxna över 20 år i din tonårings närhet. Genom att vara tydlig med din ståndpunkt ger du dem argument för att säga nej till att langa.

För mer information

Sven Andréasson, läkare och alkoholexpert, Statens folkhälsoinstitut, 076-844 35 82, sven.andreasson@fhi.se
Anne-Lie Magnusson, utredare, Statens folkhälsoinstitut, 063-19 96 61, anne-lie.magnusson@fhi.se

TÄNK OM är en informationsinsats som vill ge tonårsföräldrar kunskaper och stöd kring ungdomar och alkohol. Forskning visar att föräldrar spelar en viktig roll för att motverka drickande bland tonåringar. Bakom TÄNK OM står Statens folkhälsoinstitut, Systembolaget, Polisen och IOGT-NTO. Läs mer på www.tankom.nu. Läs även om Tonårsparlören på www.tonarsparloren.se.

Bilaga: Sifundersökningen

Sifo genomförde undersökningen på uppdrag av Statens folkhälsoinstitut per telefon bland 2 100 föräldrar till femtonåringar i hela landet under perioden 2–10 april.

”Hur vanligt eller ovanligt tror du att det är att kompisar eller kompisars syskon hjälper din tonåring att få tag på alkohol?” Procent.	
	Riket
Mycket vanligt	11
Ganska vanligt	24
Ganska ovanligt	15
Mycket ovanligt	47
Tveksam, vet ej	3